

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	เรื่องเล่าคนพลัดถิ่น: กรณีศึกษาผู้หญิงมั่งพลัดถิ่นกลุ่มหนึ่ง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นางสาวกัลยา จุฬารัฐกร
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร. ยศ สันตสมบัติ

บทคัดย่อ

การศึกษาชิ้นนี้เป็นความพยายามในการสำรวจผลกระทบของการพัฒนาที่มีต่อความสัมพันธ์หญิงชายในสังคมชายเป็นใหญ่ของม้ง โดยเลือกศึกษาผ่านคำบอกเล่าของผู้หญิงม้งชายขอบพลัดถิ่นกลุ่มหนึ่งในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

สังคมม้งเป็นสังคมระบบแซ่ตระกูลที่สืบเชื้อสายทางผู้ชาย ทำให้หลังแต่งงานผู้หญิงต้องย้ายเข้าบ้านสามี ภายใต้งคมแซ่ตระกูลผู้ชายมีความสำคัญและอยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่าผู้หญิง ในทางตรงกันข้าม ผู้หญิงม้งคือ คน “ชั้นสอง” ของสังคม ที่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจและการดูแลปกป้องของพ่อ พี่ชาย น้องชาย และของสามีหลังแต่งงาน ตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมของผู้หญิงม้งถูกผูกติดไว้กับผู้ชาย การไม่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ชายในสังคมจึงหมายถึงการเป็นคนไม่มีตัวตนในสังคมม้ง บทบาทและฐานะของผู้หญิงม้งถูกกำหนดให้อยู่ในพื้นที่ส่วนตัว ผู้หญิงมีบทบาทและหน้าที่หลักในการเป็นเมีย แม่ และแรงงานการผลิตของครัวเรือน ความสำเร็จสูงสุดในชีวิตของผู้หญิงคือ การได้แต่งงานและมีลูกโดยเฉพาะลูกชาย

เด็กหญิงและผู้หญิงม้งไม่มีโอกาสและสิทธิที่เท่าเทียมกับเด็กชาย และผู้ชายม้งในสังคมม้ง ครอบครัวม้งให้ความสำคัญกับการศึกษาของลูกชายมากกว่าลูกสาว เพราะลูกชายคือคนที่จะเป็นหัวหน้าครอบครัวและสืบทอดตระกูลต่อไป ส่วนผู้หญิงคือคนที่ต้องแต่งงานและย้ายออกไป การเข้ามาของรัฐไทย และการพัฒนาทำให้ผู้หญิงม้งเข้าถึงพื้นที่สาธารณะมากขึ้น ผู้หญิงสามารถเข้าถึงการศึกษา และตลาดมากขึ้น ผู้หญิงกลายเป็นคนหารายได้หลักของครัวเรือน การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะทำให้ผู้หญิงมีความรู้ ประสบการณ์ และที่ทางในสังคมมากขึ้น ผู้หญิงสามารถตอบโต้ และปฏิเสธความเป็นชายขอบในสังคมม้งได้ในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

มากไปกว่านั้น การพัฒนาได้เปิดพื้นที่ให้ผู้หญิงมั่ง “ชายขอบของชายขอบ” ได้มีพื้นที่ทางสังคมและระบบความเชื่อมากขึ้น ผู้หญิงมั่งชายขอบของชายขอบสามารถนับถือระบบความเชื่ออื่น และหนีออกนอกสังคมชายเป็นใหญ่ของมั่งเพื่อสะสมทุน และสร้างพื้นที่และตัวตนใหม่ที่มีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียม การสามารถสะสมทุนและสร้างพื้นที่ทางสังคมในเมืองทำให้ผู้หญิงมั่งชายขอบพลัดถิ่นมีจุดยืนใหม่ในการต่อรองกับสังคมชายเป็นใหญ่ของมั่ง

ผู้หญิงมั่งพลัดถิ่นไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเรียกร้องขอความเท่าเทียมในสังคมมั่งโดยตรง แต่ตรงกันข้าม ผู้หญิงให้ความสำคัญกับการมีการศึกษา และการทำงาน เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้พวกเธอมีอิสระทางการเงิน และพื้นที่และบทบาททางสังคม ซึ่งก็จะไปสู่การมีอำนาจในการต่อรองกับสังคมชายเป็นใหญ่ของมั่งได้เช่นกัน

การเข้ามาของการพัฒนา การได้รับการศึกษา และการหนีออกนอกสังคมมั่งมากขึ้นของผู้หญิงมั่งกำลังทำลายโครงสร้างและอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ของมั่ง เพราะโครงสร้างและอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่นั้นกล่าวมิสามารถทำงานในการควบคุมผู้หญิงมั่งพลัดถิ่นเหล่านี้ให้อยู่ในตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมที่พวกเธอเคยอยู่อีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ของมั่งเองก็มิได้หยุดนิ่ง แต่ได้พยายามปรับตัวและดึงผู้หญิงให้กลับมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเช่นกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Narrative of Displacement: A Case Study of Displaced Ethnic Hmong Women in Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai Province
Author	Miss Kanlaya Chularattakorn
Degree	Master of Arts (Social Development)
Thesis Advisor	Professor Dr. Yos Santasombat

ABSTRACT

This thesis seeks to investigate the effects of development on gender relations of the Hmong Patriarchal Society, by studying the narratives of a Displaced Ethnic Hmong Women group in Mueang Chiang Mai district, Chiang Mai Province.

Traditionally, the social structure of the Hmong is patrilineal and patrilocal. Thus, men are considered superior and more important than women. Women, in the opposite, are considered “second class” people in the Hmong patriarchal society and therefore must be under the protection and authority of men such as fathers, brothers, and husbands after marriage.

Because of the patriarchal social structure, Hmong women’s social and religious space are tied to their men, meaning that those Hmong women with no connections to men will lose their social and religious space and become the marginalized of marginalized group in the Hmong patriarchal society. The role and status of Hmong women are kept in the private sphere where they are expected to be good wives, mothers, and household labours. The greatest achievement of women in Hmong patriarchal society is marriage and becoming a mother, and especially a mother of sons.

Hmong girls and women do not have equal opportunity to their male counterparts. Boys are given more opportunities to education than girls. This is because men are considered as the household head and clan descendants while women are considered followers and they have to move to their husband’s house after marriage.

However, the development of capitalism and the growing power of the state have positive effects on Hmong women especially the most marginalized group. This development provides access to public domain for the marginalized group of Hmong women through modern education and markets. They become main household income earners as men.

In addition, because of their access to the public domain, they gain greater knowledge, life experience, and social spaces which bring them various forms of resistance against the Hmong patriarchy.

Most importantly, the development has opened up new spaces for the most marginalized Hmong women. They can now choose what religion to believe in, including moving out of Hmong patriarchal society to accumulate capitals, and make their own spaces and new identities as a dignified human.

Having been able to accumulate capitals and make their own spaces in the cities, the displaced ethnic Hmong women have created themselves a new stand point in bargaining with the Hmong patriarchy. The displaced Hmong women do not ask for equality but access to education and work as this will bring them independence and social space and finally the power to bargain with the Hmong patriarchy. Moreover, the displacement of marginalized Hmong women into town is destabilizing the Hmong patriarchal social structure and its ideology as it can not work to control those marginalized Hmong women effectively.

However, the Hmong patriarchal ideology is not static. In opposition, it is trying to incorporate the displaced Hmong women into Hmong patriarchy.